

театралния критик Н. Филипов и естетът философ д-р Ат. Димитров на страниците на сп. „Мисъл“ от началото на века.¹⁷

Избистрянето на представата за модерната драма при критика Яворов е динамичен процес, който започва с епизацията на действието, с усета за символната знаковост на образите в „Зидари“, с идеята за скритата мотивационна система, която *„трябва да се търси по коствени пътища“*, и с появата на *„някаква странна нелогичност в действията на героите“*. Така белези на модерната драма се оказват в странно съжителство с нормативистичната визия на поета за „Зидари“, с опита му да види в творбата една несъстояла се драма на действието. От позицията на класическата петактна композиция Яворов предлага в Тодоровата пиеса да се вмъкне още едно действие между, 3-то и 4-то, което да поеме ролята на липсващата брънка и в него да се огласят скритите „зад кадър“ избори на основните протагонисти, за да може пиесата да се впише в модела на класическото действие с ясно разгърнатата експозиция, завръзка, кулминация и развързка – *„да присъстваме на пълното драматическо узнаване и прелом, за да отдъхнем после, насладени от трагическата красота на епилога“*.

Модернистичният дух на художника, който чувства ограниченията на всяка една система, и увлеченията на театрала и критика Яворов по ясната и логическа композиция, създават постоянно противоречие и динамика в застъпването от него анализи и тези. В този смисъл Яворов се очертава като носител на неспокойното творческо съзнание на кръга „Мисъл“, в което жанровите дифузии засягат не само художествените текстове, но и критическите материали и размисли на представителите му.

В критическите си размисли Яворов постулира представата си за истинската драма като непосредствен цитат на Аристотелевата теория за трагедията: *„Истинската драма от всички времена има една задача: да изяви вътрешния човек, който живее и страда, расте и гине, в действие, при дадена обстановка“*. Пристрастен към драмата на *вътрешния човек*, Яворов разбира интуитивно, че модерната пиеса скрива тази драма от повърхностното ниво на спектакъла, изтласква я „зад кадър“ и редуцира голяма част от психологическото действие, като предлага нови стратегии към психологията на Аза и предоставя на зрителя и читателя по-голяма свобода в тълкуването на сценичните събития. През 1907 г. поетът критик все още отчита тези отклонения като недостатък на разглежданите пиеси.

¹⁷ Върху този факт обръща внимание и М. Кортенска в книгата си „Културната мисия на кръга „Мисъл“, с. 158.